

Begrijpend lezen

Oefenboek (1)

Geschikt voor de Citotoetsen / LVS-toetsen

Groep 3

© 2018 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 01

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-63-0

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Begrijpend lezen 6

Voorspellen 28

Gatenteksten 34

Antwoorden 46

Inleiding

Met dit Oefenboek Begrijpend lezen voor groep 3 (deel 1 van een serie van 2) kunnen kinderen op een goede en verantwoorde manier hun vaardigheden voor begrijpend lezen verder ontwikkelen. Beide boeken sluiten aan op het E3-niveau van het Leerlingvolgsysteem (LVS) van het Cito. Het tweede deel is tevens geschikt voor het E3/M4 niveau.

Begrijpend lezen is een belangrijk onderdeel van het taalonderwijs. Begrijpen wat je leest, is de essentie van lezen en leren. Het is een van de belangrijkste vaardigheden die kinderen moeten ontwikkelen op school. Begrijpend lezen is een cognitief proces, waarbij de lezer steeds schakelt tussen de informatie uit de tekst en zijn eigen kennis over een onderwerp. Terwijl de lezer de tekst leest, maakt hij een mentale voorstelling van de tekst, waarin de informatie en de eigen kennis geïntegreerd zijn.

Om een tekst goed te kunnen begrijpen, is het belangrijk dat de lezer het technisch lezen goed onder de knie heeft, beschikt over een goede woordenschat en enige kennis van de wereld heeft. Het is niet zo dat deze vaardigheden automatisch leiden tot een goede beheersing van begrijpend lezen. Het oefenen van begrijpend lezen is dus zeer belangrijk. Door veel te oefenen ontstaat een actieve leeshouding en worden de taalvaardigheid en algemene ontwikkeling uitgebreid. Hierdoor kunnen kinderen steeds langere en moeilijkere teksten op een hoger niveau verwerken. Het oefenen op het eigen niveau zorgt voor succeservaringen, die leiden tot meer leesplezier. Het is dus van groot belang om te blijven oefenen met begrijpend lezen.

De LVS-toetsen

De LVS-toetsen worden door scholen afgenomen om de ontwikkeling van het kind – per vaardigheid – op de voet te volgen. Het doel van de LVS-toetsen voor begrijpend lezen is het vaststellen hoe goed kinderen geschreven teksten kunnen begrijpen. De behaalde resultaten geven een helder beeld van het niveau van het kind. Zo kan gekeken worden of de leerkracht extra aandacht moet besteden aan de leesvaardigheid van het kind.

In dit leerjaar vindt één afnamemoment plaats. De LVS-toets (E3) wordt rond juni afgenomen. Alle onderwerpen die in de LVS-toets getoetst worden op het gebied van leesvaardigheid, komen in dit oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van het Cito.

Werken aan doelen

Met deze Oefenboeken kan op een gerichte en verantwoorde manier geoefend worden met begrijpend lezen. Dit komt doordat de opbouw van de boeken is gebaseerd op de leerlijn die is bepaald voor het basisonderwijs.

Bij begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. Om hier richting aan te geven wordt er gewerkt vanuit doelen. In groep 3 staan de feiten en gebeurtenissen waarover een tekst gaat centraal. De lezer moet kunnen begrijpen wat er gebeurt in de tekst, wie wat doet en zegt in het verhaal en waarom dingen gebeuren. Daarnaast staan de bedoelingen van de schrijver centraal. De lezer moet begrijpen waarom een schrijver een tekst schrijft en wat de schrijver wil vertellen aan de lezer.

Deze tweedelige serie Oefenboeken bestaat uit diverse eigentijdse teksten die aansluiten op de belevingswereld van het kind. Daarbij hebben beide boeken betrekking op bovengenoemde doelen. Door de opbouw van de oefeningen en de structuur van deze Oefenboeken, kunnen kinderen verantwoord oefenen.

Oefenboek 1

Dit eerste deel richt zich op het E3-niveau. De teksten hebben kortere zinnen en zijn makkelijker leesbaar.

Oefenboek 1 bestaat uit elf leesteksten, zes voorspelopgaven en twaalf gatenteksten. Door de bijbehorende vragen te beantwoorden, werkt het kind aan de leerdoelen voor begrijpend lezen. Op dit niveau wordt veel gebruikgemaakt van symbolen bij de leesteksten. Dankzij deze symbolen wordt het kind gestuurd bij het vinden van het juiste antwoord.

Oefenboek 2

Het tweede deel richt zich ook op het E3-niveau, maar bevat wat langere teksten met een iets moeilijkere opbouw. De inhoud gaat richting het M4-niveau. Dit daagt de lezer uit en bereidt voor op het volgende leesniveau. Het boek is daarom ook geschikt als voorbereiding op de E3/M4-toets van het Cito. Deze toets wordt afgenomen als een kind onvoldoende scoort op de M4-toets.

Oefenboek 2 bestaat uit elf leesteksten, zeven voorspelopgaven en twaalf gatenteksten. Door de bijbehorende vragen te beantwoorden, werkt het kind aan de leerdoelen voor begrijpend lezen. Ook in dit Oefenboek komen de symbolen bij de leesteksten terug.

Verschillende soorten teksten

Tijdens het leesproces wordt betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken of om nieuwe informatie te verkrijgen.

In het dagelijks leven komen we voortdurend in aanraking met verschillende soorten teksten. Dit Oefenboek speelt hierop in door ook verschillende tekstsoorten aan te bieden. Deze kunnen *informatief* (de schrijver geeft feitelijke informatie), *instructief* (de schrijver legt uit hoe je een bepaalde handeling moet verrichten), *fictief* (de schrijver wil de lezer plezier laten beleven met een verzonnen verhaal) of *poëzie* zijn.

Leesstrategieën

Door het aanbieden van verschillende oefeningen, leert de lezer verschillende leesstrategieën gebruiken. Zo'n leesstrategie is een hulpmiddel, dus geen leerdoel. Het helpt de lezer een tekst beter te begrijpen. Deze leesstrategieën zijn algemeen inzetbaar bij allerlei soorten teksten en kunnen zowel voor, tijdens als na het lezen worden gebruikt. Daarnaast worden deze leesstrategieën door goede lezers voortdurend en in samenhang met elkaar gebruikt.

Verschillende oefeningen

In beide Oefenboeken komen drie verschillende soorten oefeningen voor, namelijk: leesteksten, voorspelopgaven en gatenteksten. De Oefenboeken bestaan uit meerkeuzeopgaven en de vraagstelling is afgestemd op die van het Cito.

Leesteksten

Dit Oefenboek telt elf leesteksten. Deze teksten sluiten aan bij de belevingswereld van een kind uit groep 3. Er wordt begonnen met het lezen van de tekst, waarna de bijbehorende vragen worden gemaakt. Bij elke vraag staan vier antwoordopties, waarvan maar één optie de juiste is. Bij sommige vragen wordt de lezer gestuurd bij het vinden van het juiste antwoord. De vragen zijn zo opgesteld dat ze de lezer leren te begrijpen wat er gebeurt in een tekst, wie wat doet of zegt en waarom. Daarnaast zijn er vragen die

de lezer leren te begrijpen waarom een tekst is geschreven, wat voor een soort tekst het is en welke titel de tekst het best zou kunnen hebben.

Voorspelopgaven

Dit Oefenboek telt zes voorspelopgaven. Bij deze opgaven ziet de lezer de titel, meestal een klein deel van de tekst en een ondersteunende afbeelding. Aan de hand van de titel, de zichtbare tekst, de afbeelding, de antwoordopties en de eigen voorkennis, voorspelt de lezer wat de inhoud of het doel van de tekst zou kunnen zijn, of in wat voor boek je de tekst zou kunnen vinden.

Gatenteksten

Dit Oefenboek telt twaalf gatenteksten. Bij deze opgaven wordt in de teksten op één of meer plekken een woord of een zin(sdeel) weggelaten. De lezer leest telkens een gedeelte van de tekst en kiest vervolgens het antwoord dat het best op de open plek in de tekst past.

Méér oefenen

Dit boek is het eerste deel van een set van twee. Beide boeken vormen samen een gedegen oefening in begrijpend lezen.

Wil je kind méér oefenen dan wat deze serie aanbiedt? Junior Einstein heeft ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

Lieve Borre

Wij hebben thuis een hond.

Hij heet Borre.

Borre is heel erg braaf.

Hij luistert goed en geeft pootjes.

Borre is altijd vrolijk.

- ▲ Elke dag komt hij me van school ophalen.
Samen met mama.
- Op het schoolplein wachten ze op mij.
Als ik buiten kom, zie ik ze al staan.
Borre kwispelt blij met zijn staart.
- 'Dag Borre', zeg ik dan.
Ik aai hem over zijn kop.
Daarna lopen we samen naar huis.
Mama, Borre en ik.

1 Wat is Borre?

- een wild dier
- een bosdier
- een huisdier
- een zeedier

2 Maak de zin af:

Borre is braaf, want hij ...

- luistert goed en geeft pootjes.
- is een hond.
- komt op school.
- loopt samen met mama.

3 Lees het stukje met ervoor. Wat doet Borre **niet**?

- pootjes geven
- vrolijk zijn
- goed luisteren
- bijten

Hieronder zie je het begin van een tekst.
De rest van de tekst kun je niet zien.

- 1** Waar zal deze tekst over gaan?
- over zwemmen onder water
 - over iemand redden uit het water
 - over een dagje naar het strand gaan
 - over spelen in het zwembad

Kimo leert zwemmen

De zon schijnt.

Kimo en Milo hebben het warm.

Ze zijn 1.

Milo duikt het water in.

Nu heeft hij het niet meer zo warm.

Dat is fijn zeg!

Maar Kimo blijft staan.

‘Ik durf niet’, zegt hij angstig.

‘Waar ben je 2?’ vraagt Milo.

‘Ik zal zinken’, zegt Kimo.

‘Je bent licht en je hebt vet op de veren.’

Daardoor drijf je, dus wees niet bang.’

Kimo aarzelt, maar steekt toch een poot in het water.

Wat is het water lekker koel!

‘Stap er maar in’, zegt Milo.

Kimo doet moedig wat Milo zegt.

‘Trappel nu maar met je pootjes’, zegt Milo.

‘Kijk! Ik zwem rondjes’, zegt Kimo blij.

3

1 Wat past het **best** op plaats 1?

- in de zee
- bij het water
- in het water
- binnen in huis.

2 Wat past het **best** op plaats 2?

- verdrietig over
- blij over
- bang voor
- vrolijk over

3 Wat past het **best** op plaats 3?

- ‘Zwemmen is leuk!’
- ‘Duiken is moeilijk!’
- ‘Zwemmen is stom!’
- ‘Help! Ik zink!’

Begrijpend lezen

Lieve Borre

1. een huisdier
2. luistert goed en geeft pootjes.
3. bijten
4. op zondag
5. Borre en mama
6. met zijn staart
7. hallo
8. om je iets leuks te vertellen

De roos

1. een bloem
2. de lange stengel
3. doorns
4. prikken als je ze aanraakt.
5. aan de bovenkant
6. meestal rood
7. pitten
8. Wat een roos is.

De paddenstoel

1. in de herfst
2. van een natte grond
3. een kleine bol
4. onder de grond.
5. boven de grond
6. Het lijkt op een steel met een hoedje.
7. Hoe een paddenstoel groeit.

Beer Tim

1. de beer
2. van Kees
3. lief
4. Kees en Tim
5. buiten
6. hoog in de boom zitten.
7. Niemand ziet Tim en Kees.

De koe van boer Jan

1. de koe
2. de koe melken
3. door melk te verkopen
4. gras en water
5. 's avonds en in de winter
6. door ruwvoer of krachtvoer te eten
7. Boer Jan zorgt voor zijn koe.

Mijn huisdier Rik

1. een kat
2. Dat je buiten gaat lopen.
3. Rik miauwt, omdat hij naar buiten wil.
4. Als hij een knuffel krijgt.
5. samen spelen met de bal
6. om je iets te leuks te vertellen

De reis van Sint

1. de pakjesboot
2. Sint en pieten
3. in een kamer op de boot
4. of kinderen lief of stout zijn geweest
5. over zee.